ASPECTE METODOLOGICE ORIENTATE SPRE FUNCȚIONAREA INCUBATOARELOR DE INOVARE DIN MEDIUL UNIVERSITAR

Mariana DOGA-MÎRZAC,
ORCID: 0000-0003-0217-7398
Universitatea de Stat din Moldova,
Liudmila BAKHCHYVANZHY,
Odesa National University of Technology, Ucraina

CZU: 005.591.6:334.012:378.4 **DOI: https://doi.org/10.5281/zenodo.7388831**

Abstract: *The university environment as the main element of the knowledge-based society has the mission to directly contribute to the development of the individual and the social-economic environment by generating knowledge through education, research and innovation. The role of the university environment is: to form of competent human resources for the professional environment; generate new methods and procedures in learning / knowledge; to provide conditions for the institutional development of the members who are employed in this environment.*

At the same time, we mention that the innovation incubator is a link that allows members of the university community to apply their skills in practice. Operation and monitoring of incubators by applying various methods or techniques allows to select the specific methodology of the innovation incubator located in the university or academic environment.

Keywords: innovation incubator, business incubator, university environment, entrepreneurs, small and medium enterprises.

Introducere, E de menționat că incubatorul de afaceri fiind o subcomponentă a mediului de afaceri, care reprezintă un rol foarte important în procesul de demarare și în continuare de dezvoltare a activității întreprinderilor mici și mijlocii. În componenta formării IMM-urilor stau și tânăra generație (potențiali antreprenori) care indiferent de specialitatea și nivelul de studii (liceu, colegiu, universitate) au spirit antreprenorial orientat spre diferite domenii de activitate. La rândul său incubatoarele de afaceri ar fi un „colac de salvare" și un stimulent de încurajare a potențialilor antreprenori în inițierea sturt-up-urilor.

Analizând minuțios reperele teoretice asupra Incubatorului de afaceri putem ferm să confirmăm faptul că acestea sunt un catalizator semnificativ în procesul inițierii ideilor antreprenoriale, iar însemnătatea acestora prin

obiectivul bine determinat le permite să se orienteze spre potențiali antreprenori sau întreprinderi active. Susținerea și activitatea Incubatoarelor de afaceri la nivel național poate fi semnificativă pentru dezvoltarea economică la nivel regional şi orientarea tinerilor absolvenți spre validarea și implementarea modelului de afaceri. [1]

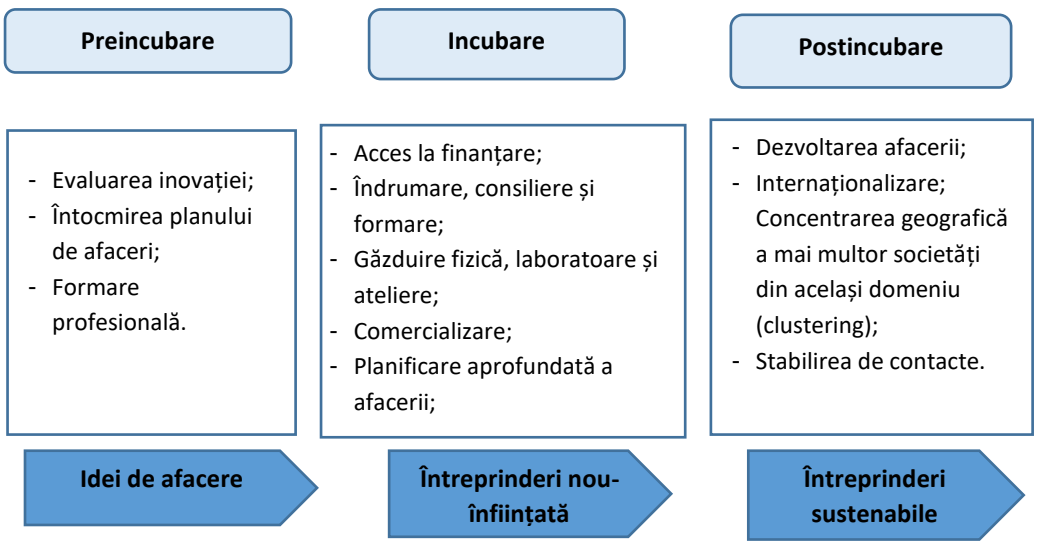
Scopul cercetării este orientat spre evidențierea elementelor cheie ce stau la baza selectării și formării metodei/metodelor de funcționare a incubatoarelor de inovare ce desfășoară activitatea în cadrul universităților.

Rezultatele cercetării:

Incubatorul universitar trebuie să permită mobilizarea unei reţele de competențe, de a îndruma cu concreteţe pe deţinătorii proiectelor selectate, cu resurse umane, materiale şi financiare. Este vorba de o reţea de activităţi academice de încurajare şi suport în planurile: financiar, tehnic şi managerial, a angajaţilor şi studenţilor Universităţii, în crearea propriilor întreprinderi, utilizând toate formele de sprijin şi îndrumare – în scopul exploatării comerciale a unei idei inovative sau unei invenții de produs, serviciu sau tehnologie, elaborate în cadrul activității de cercetare universitară sau a instituțiilor de cercetări, colaboratoare.

În prezent există necesitatea creării modelului integrat de dezvoltare a IMM-urilor (inovative) în mediul universitar în cadrul căreia conlucrează echipa "studenți antreprenori" și oamenii de știință (cercetători) din cadrul universității. Echipa "studenți antreprenori" elaborează un proiect (cu prezentarea planului de afaceri) pentru infrastructura existentă a universității, participă activ la concursuri la baza cărora stau investițiile și primesc suport financiar pentru implementarea ideii de afaceri, ceea ce determină lansarea întreprinderii. [2,p.49]

Conform Ghidului inteligent pentru incubatoare bazate pe inovare, publicat de Comisia Europeană, sunt aplicate trei faze tipice (standard) de incubare prezentate în schema 1.

Schema 1. Etapelor de incubare a întreprinderii. *Sursa:3, p.8*

Relația dintre universități și incubatoarele de afaceri este complicată, deoarece universitățile nu sunt întotdeauna interesate să-și promoveze companiile spin-off prin incubatoare universitare, iar incubatoarele de afaceri nu sunt deschise pentru a le prelua sau primi în acest mediu.

Experiența globală a dezvoltării incubatoarelor de afaceri amplasate în mediul universitar demonstrează că aceste structuri joacă un rol important în dezvoltarea afacerilor cu aspect inovațional pentru viitorii tineri antreprenori. Acestea oferă suport întreprinderilor incubate nu doar prin oferirea spațiilor, dar și prin accesul la rețeaua în care sunt incluse întreprinderi de diverse genuri de activitate, universități, incubatoare de afaceri și sistemul de dezvoltare a competențelor. Incubatoarele de afaceri din mediul universitar ca parte componentă a rețelei au un impact vizibil pozitiv asupra dezvoltării economiei în sfera inovării, acestea promovează și/sau comercializează rapid idei noi și rezultatele cercetărilor efectuate în cadrul universităților, facilitează schimbarea noilor tehnologii, ceea ce sporește eficiența producției. [4]

Bazându-ne pe evaluarea comparativă a eficienței activității incubatoarelor de afaceri realizată de Curtea de Conturi Europeană în cadrul Raportului special "A reușit Fondul european de dezvoltare regională **(**FEDER) să susțină cu succes dezvoltarea incubatoarelor de afaceri? " putem menționa că în cadrul aplicării metodologiei de evaluare au fost utilizați indicatori cantitativi ce au fost repartizați pe perioadele de incubare (trei perioade) conform etapelor de incubare.

Din cele 62 de incubatoare eșantionate, conform Raportului privind succesul critic și factorii de eșec a incubării în instituțiile de învățământ superior din UE, 11 incubatoare (18%) indică faptul că ambele dintre acestea fac parte din primele 3 obiective și o treime dintre incubatoarele care indică faptul că un obiectiv principal este dezvoltarea unui eco-sistem antreprenorial regional, a ajuta studenții să-și realizeze ideile de afaceri, dezvoltarea regională și crearea locurilor de muncă.

Tabelul 1. Top trei obiective a incubatoarelor analizate

Indicatori	**incub**		**IU***		**IA***	
	nr.	%	nr.	%	nr.	%
Dezvoltarea unui ecosistem regional care să sprijine întreprinderile sturt-up și/sau să permită să î-și înceapă	31	50	17	52	14	48

Pentru a ajuta studenții să-și realizeze ideile de afaceri	26	42	18	55	8	28
Dezvoltarea regională și crearea de noi locuri de muncă	20	32	9	27	11	38
Suportul întreprinderilor orientate spre activitate socială	11	18	7	21	4	14
Promovarea cunoștințelor și tehnologiilor moderne la universitate	10	16	8	24	2	7
Corelarea start-up-urile cu companiile care vor avea interes în competențe/resurse/tehnologii	8	13	2	6	6	21
Dezvoltarea unor sectoare specifice	7	11	5	15	2	7
Oferirea studenților experiență practică care dezvoltă abilități de viață și în carieră	7	11	4	12	3	10
Suport pentru persoanelor dezavantajate / persoanelor ce au aplicat la proiecte	4	6	1	3	3	10

**IU- incubator universitar (33 incubatoare), IA-incubator de afaceri (29 incubatoare) Sursa: 5*

Un alt model bazat pe trei seturi de indicatori, utilizat pentru evaluarea reultatelor activității incubatoarelor tehnologice, este propus de Mian S. Aceste seturi de indicatori sunt: Rezultatele de performanță – care includ sustenabilitatea și creșterea programului, rata de supraviețuire și creștere a companiilor incubate, contribuția la atingerea misiunii sponsorilor, impactul la nivelul comunității; Politicile de management și eficiența acestora – măsurarea eficienței utilizării resurselor. Elementele evaluate includ obiectivele, organizarea și gestionarea incubatorului, finanțarea și capitalizarea, politicile operaționale și piețele-țintă; Serviciile și valoarea adăugată a acestora – evaluarea valorii adăugate percepute de către firmele incubate, în raport cu serviciile și facilitățile oferite, precum și valoarea percepută asociată cu schimbul de cunoștințe și cu mediul oferit de incubator. [6]

Răspunsul la întrebarea cine sunt clienții incubatoarelor universitare, conform aceluiași raport, putem menționa că, cele mai multe incubatoare universitare servesc o serie de grupuri - studenți, personal, precum și persoane fizice și firme externe la universitate. Aproape toate incubatoarele universitare au scopul de a ajuta studenții cu înființarea de afaceri (31 din 33 de incubatoare studiate), dintre cele două care nu susțin studenții, un incubator era încă în curs de înființare, iar celălalt a servit doar clienților externi.

Tabelul 2. Tipuri de clienți deserviți de incubatoarele universitare

Țara	Clienții incubatoarelor universitare			Numărul incubatoarelor
	studenți	profesori	clienți externi	
Belgia	1	1	1	1
Cehia	7	6	7	7
Italia	4	1	3	4
Slovacia	2	2	2	3
Spania	2	2	3	3
Marea Britanie	15	9	10	15
Total	**31**	**21**	**26**	**33**

Sursa: 5

Conform cercetărilor efectuate asupra incubatoarelor amplasate din cadrul mediului universitar în Republica Moldova și gestionate de Agenția Națională pentru Cercetare și Dezvoltare orientate spre evaluarea incubatoarelor de inovare, promovarea și susținerea întreprinderilor mici și mijlocii la crearea produselor și serviciilor din acest domeniu. Stimularea tinerilor antreprenori, facilitarea dialogului dintre inventatori, cercetători, reprezentanți a Guvernului și mediului de afaceri de către Agenția Națională pentru Cercetare și Dezvoltare sunt elemente importante în activitatea incubatoarelor universitare, însă crearea acestor incubatoare este necesar să fie bazată pe trei piloni - metodologia orientată spre *structura*, *funcționarea* și *evaluarea rezultatelor* incubatoarelor universitare stipulate în cadrul legislativ. [4]

Concluzii

În final putem generaliza următoarele: rezultatele la finele anului de gestiune, fie ele pozitive sau negative trebuie să fie analizate cu ajutorul unor metode care ar permite dezvoltarea mediului universitar fiind o verigă a sistemului economic, care propulsează mecanismul orientat spre activitatea și monitorizarea rezultatelor care influențează pozitiv sau negativ asupra economiei și educației antreprenoriale.

Un element important ar fi selectarea componentelor metodologice care ar pune în aplicare activitatea incubatoarelor de inovare și obține rezultatele preconizate și anume cum activează și în ce direcție se dezvoltă incubatoarelor de inovare din mediul universitar.

Metodologia orientată spre formarea structurii și activitatea a incubatoarelor de afaceri amplasate în mediul universitar poate include următoarele instrumente și etape de evaluare: prezentarea modelului pentru funcționarea și structurarea unui mediu de incubare din cadrul universității în care este format cu depistarea factorilor interni și externi aplicând analiza

SWOT evidențiind factorii ce stopează activitatea acestuia cu evidențierea tuturor celor implicați în funcționarea acestuia.

Referințe bibliografice

1. DOGA-MÎRZAC, M. Cercetarea abordărilor conceptuale ale incubatorului de afaceri amplasate în cadrul mediului de afaceri. Studia Universitatis (Seria Ştiinţe Exacte şi Economice), nr. 2 (132), pag. 52-61, Chişinău, 2020, ISSN 1857-2073, ISSN 2345-1033. https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/07.%20p.52-61%20%28Economie%29.pdf
2. GREBENCHIN A., IVANOVA A. Бизнес-инкубирование в университете как ключевое условие формирования малого инновационного предпринимательства в регионе, ЭКОНОМИКА РЕГИОНА №3/2012, p.47-56, УДК 332.146:001.895 https://cyberleninka.ru/article/n/biznes-inkubirovanie-v-universitete-kak-klyuchevoe-uslovie-formirovaniya-malogo-innovatsionnogo-predprinimatelstva-v-regione/viewer
3. Raportul special, A reușit FEDER să sprijine cu succes dezvoltarea incubatoarelor de afaceri?, Curtea de conturi europeană,2014, 47 p.
4. DOGA-MÎRZAC, M. Methodological aspects oriented to structure the University incubators, Accounting and Finance Journal 2 (92) 2021, Ukraine, Kyiv, Issue 03127, submission ID 28/2021dated 19.05.2021
5. Raportul privind succesul critic și factorii de eșec a incubării în instituțiile de învățământ superior din UE https://ec.europa.eu/programmes/erasmus-plus/project-result-content/35ce359d-3c74-4857-91c8-ea03510f35b6/Critical%20 factors%20%5BEN%5D.pdf
6. CÎRLAN A., Incubatoarele de afaceri din R. Moldova: evoluție și performanțe, Revistă ştiinţifico-didactică „Economica”, nr. 1 (107), ASEM, Chişinău, 2019, p. 41-57, ISSN 1810-9136

Notă: Articolul a fost elaborat în cadrul Proiectului aplicativ din cadrul concursului"Program de stat" (2020-2023): 20.80009.0807.38 „Evaluarea multidimensională și dezvoltarea ecosistemului antreprenorial la nivel național și regional în vederea impulsionării sectorului IMM în Republica Moldova”, finanțat din bugetul de stat al Republica Moldova.